

Hicri 835 (Miladi 1431/1432) Tarihli “Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid”in Onomastik İncelemesi: Balaban Örneği Üzerinden

*Vatan Özgül**

The Onomastics Research on the Ottoman Tax Register Book Dated Hicri 835 (Miladi 1431/1432) “Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid”: Regarding “Balaban” Onomastics as an Example

Abstract ■ Onomastic research sheds light on the lives and precise identities of historical figures in the Ottoman chronicles. Still, researchers of Ottoman history regard this field from a distance. However, onomastics can offer an opportunity to enlarge the scope of historical research by providing new findings or clues. The records in early period tax register books can give us substantial information. This study examines the Albania tax register, dated 1431/1432 with this approach. The Albania tax register is dated as the oldest tax register available from Ottoman times. This study focuses on an onomastic examination of the name “Balaban” and also proposes a new method for incorporating onomastic research into Ottoman historiography.

Keywords: Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid, Albania Tax Register Book, Onomastics, Balaban, Zağanos

Tarih araştırmalarında, belge (manuskript), eski tarihli defter ya da kitap arayışına girmek doğal bir gerekliliktir, ancak “Ya bunların hiçbirini yoksa ya da yetersizse ne yapılabilir?” sorusuna ikna edici bir cevap verilememektedir. Araştırmalarda kimi zaman, alternatif bilgi kaynakları olarak; mezar taşlarındaki ve kitabelerdeki bilgilere, nadiren toponimik (yer adlarıyla ilgili) verilere, sanat tarihi verilerine, arkeolojik bulgulara, menkıbevi eserlerdeki sosyal tarihe yönelik bilgilere müracaat edildiği görülmektedir. Fakat tarih araştırmacılığında, kişi adları biliminden (onomastik), şecere analizinden (aile ağacı, soy ağacı, geneoloji) ya da

* Araştırmacı. Bu makalenin ortaya çıkmasına vesile olan Sayın Prof. Dr. İsmail E. Erünsal’a, TDV İSAM Kütüphanesi müdürü Sayın M. Birol Ülker’e, Prof. Dr. Feridun M. Emecen’e ve Prof. Dr. Bilgin Aydın’a teşekkürü bir borç bilirim.

menkıbevi eserlerde, Osmanlı kroniklerinde veya sözlü tarih bilgileri içinde yer alan ve aslen tevil (hermeneutik) gerektiren bilgilerden, ne şekilde istifade edilebileceği konusunda, yeterli bir fikir sahibi olunmadığı görülmektedir. Makalemizin amacı, şimdiye kadar pek ilgi duyulmayan, ancak farklı bir bilgi ve yaklaşım üretme metodu olarak, “onomastik” ile ilgilidir. Bu çalışmada, “Erken dönem Osmanlı coğrafyası ve Osmanlı-Türk-Müslüman kültür ortamında, hangi kişi adları kullanılmaktaydı ?” sorusunun cevabı aranacaktır.

Makalemizde, vurgu yaptığımız alternatif bilgi üretme araçlarından biri olan “onomastik” konusu, tahrir defteri verileri üzerinden değerlendirilmektedir. Osmanlı kuruluş dönemiyle ilgili paradigmaların, “kişi adları üzerinden” daha detaylı irdelenebilmesi açısından, en eski defter konumundaki Arnavutluk Sancağı Defteri, örnek bir veri kaynağı olarak ele alınmıştır. Özelde, “Balaban” onomastiği incelenmekle birlikte, bir yöntem önerisi olarak “Balaban” örneğinden hareketle, diğer onomastiklerin (antroponomların/kişi adlarının) incelenmesi noktasında katkı sunulmaya çalışılacaktır.

Bu çalışma ortaya konurken, Türk ve Müslüman orijinli isimler baz alınmıştır. Konunun bu şekilde ele alınması Arnavutluk defterinde (diğer defterlerde de benzer durum söz konusudur) zikredilen kişilerin önemli çoğunluğunun isminde, “etnik bir tabir”, köken ya da etnik aidiyet açısından bir tanımlama yapılmamış olması ya da ilgili tahrirlerde, etnik kimliklerini deşifre eden bilgilerin bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Söz gelimi; Arabî-Farisî bir ismin varlığı, o kişinin, (genel çerçevede) Müslüman olduğunu gösterebilmekte¹, ancak etnik olarak Türk olduğuna delil teşkil etmemektedir. Kısacası bu ismi alan kişinin ailesi, bir veya birkaç nesil öncesinde Müslüman olduğu için böylesi bir Arabî-Farisî isimle anılıyor olabilir.² “Türkçe” olduğu bariz olan kişi adları için de benzeri bir tahlil yapılabilir, ancak bu durumun, Arabî-Farisî isimlerle anılanlar kadar muğlak olmadığı anlaşılmıştır.

Esas aldığımız defterin kapsadığı yer olan Arnavutluk’un Osmanlılar tarafından ilk defa ve kısmen, Yıldırım Bayezid döneminde ele geçirildiği düşünülmektedir. Fetret Dönemi’ndeki karışıklıklar dolayısıyla birçok yer Osmanlı Devleti’nin elinden çıkmış, bu arada Arvanit bölgesinde de benzeri bir durum

1 Aksi bir örnek olarak; normal şartlarda “İlyas” ismini “Müslüman” kişi adı olarak algılamak mümkünken, Arnavutluk defterinden hareketle makalemiz içinde zikredileceği gibi, “Gavur İlyas” adında bir zatın varlığıyla “İlyas” adının, pekala da Müslüman olmayanlar tarafından kullanılan bir isim olduğu anlaşılmaktadır.

2 Mesela: Arnavut Pavlo Kurtik ve Türk/Müslüman isimlere sahip oğullarının varlığı.

yaşanmıştır. Arvanit Sancağı ile ilgili asli ve nesnel kayıtlar göz önüne alındığında, Arnavutluk'un önemli bir kısmının, aslında Çelebi Mehmet döneminde ele geçirildiği ve II. Murat dönemindeyse, bir sancak teşkil edecek şekilde Osmanlı topraklarına katıldığı söylenebilir. Arnavutluk'a ait ilk tahrirler, 1415 yılından sonra yapılmıştır. Bunlardan günümüze ulaşan ilk defter ise Hicri 835 (Miladi 1431/1432) tarihli "Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid"dir.³ Arvanid Sancağı defteri, Osmanlı'dan günümüze kadar kalabilen, ya da en azından şimdiye kadar saptanabilmiş en eski defterdir. Defter bu özelliği ile erken dönem Osmanlı tarihi araştırmaları ve Balkan Tarihi açısından önemli bir kaynak durumundadır.

"Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid", Balkan fetihlerinin onomastik bakımından bu coğrafyada meydana getirdiği değişimi takip etmek için dikkate değer veriler sunmaktadır. Nitekim söz konusu defter ile sonraki en eski yaklaşık 6-7 defter (ki bunlar da Balkan coğrafyasıyla ilgili olup, 15. yüzyılın ilk yarısıyla ilişkilendirilebilecek bilgileri ihtiva etmektedir) ve erken dönem Osmanlı tarihi ile ilgili birinci derece eser konumundaki diğer bilgi kaynaklarına müracaat edilecek olursa, Balkan fetihlerine katılan başlıca beylerin ve yine Balkan coğrafyasına yerleştirilen zümrelerin önemli çoğunluğunun Anadolu menşeli olduğu, yani Anadolu coğrafyasından Balkanlara geçtiği ya da yerleştirildiği görülecektir.⁴ Nitekim Balkanlardaki yerleşim yerleri ve mimari eserler incelenirse bunların izleri topoğrafik olarak da takip edilebilecektir. Burada üzerinde durulacak olan Balaban ailesi de bu ailerden biridir ve bunların izlerine *Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*'de de rastlanmaktadır.

Balabanlılara Dair

Bu yazıda Balaban onomastiğinin temel alınma sebebi, Selçuklu ve Osmanlı tarihinde ve özellikle Osmanlı'nın kuruluş döneminde etkin rol oynamış bir ailenin adı olmasıdır. Nesnel olarak en erken 13. yüzyıl ortalarında Konya-Ilgın hatında karşımıza çıkan bu ailenin Bursa'nın fethinde de yer aldığı görülmektedir.

3 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, nşr. Halil İnalçık; (Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayını, 1987), s. VII-XVII; Mustafa L. Bilge, "Arnavutluk", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (DİA), 1991, III, s. 383-390.

4 Bir örnek için bkz. Vatan Özgül, "16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 53 (2010), s. 191-314; Vatan Özgül, "Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği'nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 42 (2013), s. 373-394).

Balaban ailesi; Gelibolu, Trakya ve Balkanlar’ın fethinde de ön plana çıkmışlardır. Bilinenlerden farklı olarak, Gazi Evrenos ailesi ile birlikte Batı Trakya’yı fetheden ailelerden birinin de Balaban ailesi olduğu söylenebilir. Aynı aileden farklı kişilerin, Bulgaristan’ın fethinde de yer aldığı görülmektedir. Kısacası Rumeli yakasında Sol Kol, Orta Kol ve Sağ Kol’da ve 1440’lara kadar olan süreçteki fetih hareketlerinde, etkin ailelerden biri oldukları

. Bunun yanı sıra Tırhala Sancağı ve Arnavutluk fethinde yer aldıklarına dair önemli ipuçları bulunmaktadır. Öte yandan Balaban ailesi, Fetret Devri olayları içinde bulunmuş, Savcı Bey’in oğlu Davud’un destekçisi olmuştur.

Bursa’nın fethi bahsinde yer alan tarihsel karakter, Osmanlı Kronikleri’nde “Balaban/Balabancık/Ak Balabancık” şeklinde yer alan zattır. Balabancık, Trakya’nın fethinde de –en azından- manevi önder/destekçi olarak yer almıştır.

Trakya ve Batı Trakya fatihi Deli Balaban/Delice Balaban/Kara Balaban/Tovuca Balaban ile Trakya ve Bulgaristan fethinde ve ayrıca Yıldırım Bayezid’le birlikte Aydın fethinde yer alan İnce Balaban/İncecik Balaban, bahse konu Balaban/Balabancık’ın oğullarıdır. Balabancık’ın bir diğer oğlu Halil’in, Süleyman Paşa ile Gelibolu’yu fetheden zatlar içinde yer aldığını, kaynaklardan tesbit edebiliyoruz. Bursa fethi öncesi Bursa-Nilüfer ilçesi sınırları içinde ve beri taraftan İnegöl-Geyikli Baba türbesi yakınlarındaki bölgede yaşamış olduğu anlaşılan, ardından Bursa merkez ve İznik ile bağlantılı bir yaşam süren bu aile, 1375 yılı civarı Bursa’dan, Dimetoka ve Gümölcine taraflarına göç etmiş ve bu bölgeye yerleşmiştir. Bulgaristan’ın fethi ile birlikte özellikle Sağ Kol üzerindeki farklı bölgelere yerleşmiş olan Balaban cemaatinden kimselerin olduğu anlaşılmaktadır.

1440 yılı civarı, muhtelif nedenlerle, Dimetoka’da yaşayan Balaban ailesinin, ilk olarak Kütahya-İzmir arasındaki bölgeye, ardından 16. yüzyılın ilk yarısında günümüz Adana-Karaisalı ve Osmaniye-Kadirli bölgesine, 17. yüzyılda Malatya’ya, 18. yüzyıl son çeyreğinde ise Dersim-Pülümür ve Erzincan-Tercan-Üzümlü bölgesine göç ettiği, arşiv kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu nedenle halen, özellikle Erzincan’daki Balabanlılar -çevredeki diğer aşiretlerin ekseriyeti “Horasan’dan” geldikleri şeklinde bir sözlü tarih rivayeti ortaya koymalarına rağmen- “Dimetoka’dan” geldiklerini söylemektedirler.

Balaban cemaatinin ilginç yönleri bunlarla sınırlı değildir. Alevilik-Bektaşilik tarihi ve irfanın temellerini oluşturan arif kişiliklerden ve Alevi-Bektaşî geleneğinde Seyyid Ali Sultan olarak anılan, muhtelif kaynaklarda Seyyid, Seydi/Seyyidi,

Seydi Ali, Uzun Er gibi onomastiklerle anılan, Balaban ailesi sözlü geleneğinde Büyük Balaban/Cabbar Ali olarak geçen zat, aslında Osmanlı kayıtlarındaki Balabancık'la örtüşen tarihi bir kişiliktir.

Orhan Bey'in yanında "danişmend"i olarak bulunan, Gregory Palamas'ın yer aldığı ve 1355 yılında İznik'te gerçekleşen münazarayı yöneten kişi de Balabancık'tır. Kızıl Deli Sultan olarak anılan arif kişi ise, Deli Balaban'dır. Böylece Balaban ailesinin, Osmanlı ve Alevilik-Bektaşılık tarih araştırmacılığı alanında bilinmeyen ve kaynaklarda üstü örtülmüş bir tarihin, dikkat çekici unsurlarından biri olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla "Balaban" onomastiği üzerinden yapılacak araştırmalar sayesinde, özellikle Osmanlı kuruluş dönemi paradigmasının daha detaylı irdelenmesinin/eleştirilmesinin mümkün olabileceği söylenebilir. Ancak çalışmamızda, sadece Balaban adlı kişiler incelenmemiştir. Genel anlamda Arnavutluk Sancağı Defteri'nde geriye dönük olarak, yani 14. yüzyıl isim geleneğine ışık tutan veriler de yakalanmaya çalışılmıştır.⁵

Arnavutluk Defteri'nde Balaban Onomastiği

Arnavutluk defterindeki "Balaban" onomastiği üzerinde tesbit yaparken sadece bu isim grubunu değil, benzeri analiz, yöntem ve yaklaşımla bir "analoji" kurularak, diğer kişi adlarının incelenebileceği açıktır. Böylece tarihsel şahsiyetlerin kimliklerinin deşifre edilmesinde yeni bir yol ve metodun devreye sokulması mümkün olacaktır. Nitekim bu amaçla 15. yüzyılın ilk çeyreği ve öncesindeki isim geleneğini keşfetmek için makalenin sonunda EK C'de verilen liste konulmuştur. Bu listenin hazırlanmasında ve makalede genel değerlendirmeler yapılırken, Arnavutluk defterindeki derkenar notları ihmal edilmiştir. Bunun sebebi, defterdeki en eski kayıtların esas alınması gerektiğidir. Kısacası 1431/1432 yılı ve öncesinde hayatta olanlar burada ele alınmıştır. Fakat "Balaban" bahsi ve diğer bazı hususlarda, ilgili bahsi derinleştirmek için, derkenar

5 Bütün bu bilgiler için bk. Vatan Özgül, "16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar", s. 191-314; Vatan Özgül, "Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği'nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara", s. 373-394; Hüsnü Demircan, "Orhan Gazi ve Gregory Palamas" (yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, 1993), s. 51-96; Vatan Özgül, "İlgın-Şeyh Bedreddin Türbesi Kitabesi ve Anonim Selçukname'deki Bilgilerden Hareketle XIII. Yüzyıl İlgin Tarihine Yeni Bir Katkı", II. *Ulusal İlgin Sempozyumu Bildirisi*, 27 Eylül 2013, İlgin-Konya; *Anonim Selçukname*, haz. Halil İbrahim Gök-Fahrettin Coşguner (Ankara: Atıf Yayınları, 2014), s. 55-65; Tahsin Samur, *İlgın'da Türk Devri Yapıları*, (Konya: Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayını, 1992), s. 17-19.

notları da ihmal edilmemiştir. Bu açıklamadan sonra Balaban adlı tarihî karakterlere geçebiliriz:

1431/1432 yılında “Timar-ı Barak” adlı bir kayıta “*Yenice’den sipahi oğludur. Merhum sultan [Çelebi Mehmet] zamanında Umur yermiş. Sultanımız [II. Murad] zamanında Balaban’a vermişler, ölmüş. Mezkure vermişler.*” denmektedir. Yani Çelebi Mehmet zamanında Umur adlı kişiye temlik edilmiş olan bu yer, II. Murad zamanında **Balaban**’a temlik edilmiş, ancak Balaban’ın ölümünden sonra, Yenice’den gelen bir sipahinin oğlu olan Barak adlı kişiye verilmiş. Yani 1421 ile 1432 yılları arasında bir tarihte Balaban adlı kişi ölmüş.

1431/1432 yılına ait bir kayıt da şöyledir: “*Timar-ı Sunkur: Gulam-ı mir. Merhum Sultan zamanında kethüda Murad yermiş. Sultanımız zamanında Balaban’a vermişler. Ondan alıp mezkure vermişler. Elinde sultanımızın beratı var.*” II. Murad zamanında **Balaban**’a ait olan bu timar, Balaban’ın elinden alınıp Sunkur adlı kişiye verilmiş. Yani 1421-1432 yılları arasında bir tarihte bahse konu timar, Balaban’ın elinden alınmış.⁶

“*Timar-ı Nayib Ahriyan İshak*” olarak 1431/1432 yılındaki kayıta geçen timarın, derkenar notlarından hareketle, 1454 yılı sonlarına kadar Muhammedi adlı bir şahsın elinde olduğu, ancak Şubat 1455 derkenar kaydıyla birlikte, Kasım Paşa tarafından, Yakub Bey’in adamlarından **Balaban**’a verildiği söylenmektedir.⁷ Yani Yakub Bey’in adamı Balaban, 1455 yılı başlarında hayatta idi.

1431/1432 yılında Timar-ı Hamza olarak gözükten kayıta Tornuk adlı köy “*Zağanos Bey marifetiyle Serasker Balaban’a verildi*” şeklinde derkenarı bulunmaktadır.⁸ Bu derkenarın, Fatih devrine ait bir not olduğunu tahmin ediyoruz. Dolayısıyla burada adı geçen Balaban, en azından, 1451 yılı itibarıyla hâlâ hayatta idi.

6 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 6.

7 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 8.

8 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 17. Zağanos Bey, muhtemelen, daha sonradan Osmanlı Tarihi’nde “Zağanos Paşa” olarak anılacak olan kişidir. Aslında defterde adı en çok geçen “isim” Zağanoştur. Ancak makalemizde, derkenar notları ihmal edilerek en erken dönem isim geleneği ortaya çıkartılmaya çalışıldığından, EK A ve EK C’deki listede “Zağanos” ismi, çokca görülmemektedir. Bunun nedeni, Zağanos’la ilgili kayıtların 1432’den sonraki derkenar notlarında yoğun olarak geçmesidir. Bir diğer dikkat çekici husus, 1432 yılı itibarıyla mevcut birçok timarın, yoğun olarak, 1439/1440 yılında ve devamındaki yıllarda da Zağanos Bey tarafından bozulup, başkalarına verilmesidir. Zaten kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla, 1439/1440 yılından sonra Zağanos Bey, Arnavutluk Sancağı beyliğine atanmıştır. *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 1-117.

1431/1432 yılında Timar-ı Ferraş Hasan olarak gözüken kayıta, Hundekuki adlı köyle ilgili derkenarda, “*Arnavud ili Sancak Beyi Hamza Bey tarafından Balaban’a verildi...*” denmektedir.⁹ Aktarılan bilgi bir derkenarda yer almaktadır ve tarihi bulunmamaktadır, ancak aynı köylerin timar bilgileriyle ilgili bir başka kayıt daha bulunmaktadır. 1442 yılı Ocak ayının ilk haftası içinde gerçekleşmiş bir derkenar kaydında, 1431 yılı itibariyle Ali adlı kişiye ait olan Hitomişte ve Hundekuki adlı köylerin “Arnavud ili Sancak Beyi Hamza Bey” tarafından “**Balaban**” adlı bir kişiye verildiği; 1453 yılı Eylül ayının başlarında yazılmış derkenarda ise Ali’nin kardeşi Hasan’ın oğlu ile adı geçen Balaban’ın müşterek olarak Hitomişte Köyü’nü timar olarak edindiği, ancak bir sonraki sene içinde de sadece **Balaban**’ın eline geçtiği ifade edilmektedir.¹⁰ Dolayısıyla 1453 yılı itibariyle hala hayatta olan, **Balaban** adlı bir kişiyle ilgili kayıtlarla karşı karşıyayız.

1431/1432 yılı itibariyle Klisura Subaşı Seydi Bey’in tasarrufunda bulunan Kanije adlı köy; aslında öncesinde **Balaban**, Ali ve Melik Gazi adlı kişilere ait olup sonradan el değiştirmiştir. Ayrıca Vitrani ve Ripeş adlı köylerde bu üç kişiye ait olmasına karşın 1431/1432 yılı itibariyle “gelip yazılmadıkları” için Sancak Beyi’nin elinde bulunmaktaydı.¹¹

Belgrad sınırları içindeki Molnişte adlı köy 1451 yılı Mart ayı ortalarında Hızır, **Balaban**, İlyas ve Ali adlı kişilere birlikte timar olarak verildi.¹² Burada bahsedilen Balaban ile bir önceki Balaban, muhtemelen aynı kişi olmalıdır. Dolayısıyla adı geçen Balaban, 1451 yılında hayatta idi.

1431/1432 yılı itibariyle Pavlo Kurtik’in oğlu Mustafa’ya, **Balaban** adlı bir kişinin, o yıllara kadar elindeki timar olan Belgrad’a bağlı Odriçani köyü verilmiş.¹³

1431/1432 tarihli “Timar-ı Balaban” kaydında **Balaban**’ın, **Adlu Bey’in adamlarından** olduğu (ki Adlu Bey Belgrad Subaşıydı, ancak burada kastedilen kişinin Lala Şahin olması muhtemeldir.) söylenmektedir. II. Murad zamanında ilgili timarın verildiği ifade edilmektedir. Bunlar Tomorice’ye bağlı Tırnova, Zernusek ve Kerpice köyleridir. Balaban’ın elinde II. Murad’ın beratı olduğu bilgisi eklenmiştir. Ancak bu timarın derkenar notlarında ve devam eden sayfalarda,

9 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 18. “Arnavud ili Sancak Beyi Hamza Bey” hakkında bk. *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 22, 23.

10 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 23

11 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 31, 32

12 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 56

13 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 59

ilgili köylerden Tırnova'nın, 1438 yılının Mart ayı ortalarında, Çoban Şahin'in oğlu Hamza'ya; Nisan 1433 civarında ise Zernusek ve Kerpice köylerinin ise Türk Murad zümresinden Ahmed'e verildiği anlaşılmaktadır.¹⁴ Dolayısıyla 1438 yılı itibariyle adı geçen Adlu Bey (Lala Şahin ?) adamlarından Balaban'ın elinden bulunan bu üç köy de, sonrasında başkalarına verilmiştir.

1431/1432 tarihli “Timar-ı Sıraça” adlı kayıтта ilgili köylerin, Çelebi Mehmet zamanında **Balaban**'a verilmiş olduğu, ancak “bırakıp gittiği” ve ardından Sıraça'ya verildiği ifade edilmektedir.¹⁵

Kondo adlı Anadolu'dan gelme Tatar bir bayana ait olan ve Çelebi Mehmet zamanında verilmiş olan timarlardan Manes Köyü ile Çartolas vilayeti vakıf köylerinden Istohedi adlı köy, 1421-1432 yılları arasında bir tarihte **Balaban** ve Dülger Yusuf'a verilmiş. 1432 ile Ağustos 1434 tarihleri arasında Çartalos vilayetinden Kukiyali adlı bir köy de, bu timara eklenmiş. Ancak 1431/1432 yılı itibariyle Balaban artık hayatta değilmiş. Balaban ve Dülger Yusuf adlı şahıslar, Ağa adlı birinin adamlarıymış. Nitekim 1431/1432 tarihi itibariyle Balaban hayatta olmadığından, adı geçen Balaban'ın hisseleri başkalarına dağıtılmış. Manes köyü, 1437 yılı Ağustos ayı ortalarında Pavlo Kurtik oğlu Mustafa'ya verilmiş.¹⁶ Kısacası burada adı geçen Balaban, 1432 yılı itibariyle hayatta değildi.

1431/1432 tarihli “Timar-ı **Balaban**” kaydında yer alan Godoleş ve Lika köyleri, Çelebi Mehmet zamanında, Anadolu'dan gelen Tatarlara timar olarak verilmiş. 1431/1432 yılı itibariyle **Balaban** adlı kişinin elindeymiş. 1437 yılı Ağustos ayı ortalarında Godoleş Köyü, Pavlo Kurtik oğlu Mustafa'ya verilmiş. Ancak hem Godoleş hem de Lika Köyleri, 1440 yılı Mart ayı sonlarına doğru, ilgili timar sahiplerinden alınıp Zağanos Bey tarafından Yusuf ve Ali adlı kişilere verilmiş.¹⁷ Dolayısıyla buradaki Balaban, 1440 yılı ortaları itibariyle, adı geçen timardan yoksun kalmıştı.

1431/1432 tarihli bir kayıтта **bey kulu** olan **Uzun Balaban'ın oğlu İbrahim**'in timarları içinde Karoki ve Hirmaz adlı köyler zikredilmekte ve bunların Çelebi Mehmet zamanında, Anadolu'dan gelen Tatarlara timar olarak verilmiş olduğu ifade edilmektedir. Ancak 1434 Eylül ayı içinde bu köylerin, İbrahim'den alınıp Nakkarezen (Davulcu) İsmail'e timar olarak vakfedildiği ifade

14 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 55, 75, 76, 77, 83

15 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 84

16 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 5, 61, 75, 90, 95, 96, 101

17 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 91, 96

edilmektedir.¹⁸ Kısacası 1434 yılı sonları itibariyle Uzun Balaban'ın oğlu İbrahim, söz konusu timardan yoksun kalmıştır.

Çelebi Mehmet zamanında Demirci Kara Seğid'e verilen, ancak "kaçıp gittiği için" II. Murad zamanında (1421-1432 yılları arasında), "**Balaban Bey**" tarafından Murad adlı Akçahisar Kadısı'nın yakınlarından olan bir kişiye Berjite köyü verilmiştir. Ya da Balaban Bey tarafından bu köy, "Arnavutlar'dan ele geçirilmiş bir köy" şeklinde de anlaşılabilir.¹⁹

1432 yılından önceki bir tarihte Akçahisar'daki Kımbeze, Klos ve Ginkere adlı köyleri "**Balaban Bey**" şenletmiş. Ancak bu köyler 1431/1432 tarihi itibariyle Akçahisar Subaşı Hızır Bey'in timarları içinde yer almaktadır. "Şenletme" tabiriyle, bu köyleri ele geçirip belli bir süre elinde tuttuğu, ancak daha sonradan bir şekilde buradan ayrıldığı ya da bu köylerin bir şekilde, Hızır Bey'e bağlandığı anlaşılmaktadır. Nitekim Kımbeze köyünün virane bir köy olduğu, 1431/1432 yılı itibariyle sadece 4 hane olduğu, Klos'ta 7 hane bulunduğu ve Ginkere'de ise sadece 3 hane bulunduğu kaydedilmiştir. Oysa Hızır Bey'in diğer timarları olan köylerin birçoğu, çok daha fazla haneye sahipti. Nitekim Hızır Bey'e ait 27 köy ve bir mezrada toplam 369 hane mevcuttu.²⁰ Kısacası 1432 yılı itibariyle Balaban Bey olarak anılan kişide, adı geçen köyler, timar olarak artık bulunmamaktaydı.

1431/1432 tarihi itibariyle Dizdar Mustafa Bey'e ait timar (Bırat, Lana, Färke, Şamrik ve Karpene köyleri) sonradan Timurtaş'a verilmiş. Ancak Timurtaş öldükten sonra Paşa'nın (hangi Paşa olduğu anlaşılıyor, ancak muhtemelen Yakut Paşa ya da Hoca Firuz Paşa kastediliyor) Arnavutluk'a gelişi sonrasında (1434 yılı Ağustos ayı başlarında) **Balaban**'a verilmiş.²¹

1431/1432 tarihli bir kayıta Yusuf adlı bir kişinin **Balaban Bey**'in hizmetkârı olduğu söylenmektedir.

1431/1432 tarihli bir kayıta Hızır adlı bir kişiden ve oğlu İskender'den bahsedilmekte ve bunların **Balaban Bey'in yakını/akrabası (hısmı)** olduğu söylenmektedir, ancak 1431/1432 yılı itibariyle, Hızır Bey'in ölmüş olduğu eklenmektedir. Kolakşi ve Aşağı Kuşari köyleri, Çelebi Mehmet zamanında Temirhan ve oğluna

18 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 91, 92

19 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 102

20 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 103

21 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 104

aitmiş. Temirhan ve oğlu ölmüş ve II. Murad zamanında (1421-1432 yılları arasında) Hızır’a ve oğlu İskender’e timar olarak verilmiş. Elllerinde II. Murad’dan alınma beratları olduğu bilgisi eklenmiş. Daha sonradan Lapeşi Köyü ve Manes Biskar adlı mezra da timar olarak bunlara verilmiş ancak Kolakşi köyü hariç diğerleri 1434 yılı Haziran başlarından sonra Yusuf adlı birine timar olarak verilmiş.²²

1431/1432 tarihli bir kayıтта Hoşkadem adlı biriyle ilgili timarda “*Balaban Bey marifetiyle verilmiş*” ifadesi geçmektedir.²³

1431/1432 tarihli bir kayıтта **Balaban Bey’in naibi (vekili) olan Karaca**’ya ait bir timardan bahsedilmekte (daha doğrusu Karaca, Balaban Bey adına ilgili timara vekalet etmektedir.), ancak Karaca’nın elinde bir beratın olmadığı vurgulanmaktadır.²⁴ Dolayısıyla bu bilgidен hareketle, Balaban Bey’in, 1432 yılı itibariyle söz konusu timar bölgesinde bulunmadığı ve ilgili timara vekaleten Karaca adlı adamını bıraktığı anlaşılmaktadır.

1431/1432 tarihli Yunus adlı kişinin timarıyla ilgili kayıтта, ilgili timarların azlığı nedeniyle, **Balaban Bey**’in, Yunus adlı kişinin timarlarını artırmış, yani bazı köyler eklemiş olduğu söylenmektedir.²⁵ Muhtemelen adı geçen Yunus ile Balaban Bey arasında bir bağ ya da yakınlık (yani belki de uzak ya da yakın bir akrabalık?) vardı.

1431/1432 yılı itibariyle “**Küçük Balaban**” olarak anılan kişiye muhtelif köyler timar olarak verilmiş, ancak daha sonra “**Akçahisar dizdarlığı**” görevine getirildikten sonra timarları, Ahriyan Ali, Çakır ve Akçahisar dizdarının oğlu Yakub’a dağıtılmıştır.²⁶

Balaban adlarına benzer şekilde, Arvanit defterinde bazı ilginç noktalar daha vardır. Bunlar içinde Seydi²⁷ adının seyyidlikle alakası olmadığı, Hacı adının yine Hac vazifesini yerine getirenler için değil, şahıs adı halinde de kullanıldığı²⁸,

22 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 106

23 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 109

24 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 112

25 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 116

26 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 117

27 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 6, 30, 31, 46, 47, 52, 65

28 *Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 13, 45, 54, 67, 68, 109. Dolayısıyla “Seydi” onomastiği, 14. yüzyılda, Seyyidlikle ilgili bir kavram olarak kullanılmamaktaydı. Ancak bir lakap olarak maneviyat önderi/mürşid anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim İbn Battuta seyahatnamesinde, bu duruma açıklık getirmekte ve gezdiği yıllarda “Seyyidi” isminin/

Kumani adlı köyün²⁹ adından hareketle bölgede 12. ve 13. asırlarda Kuman/Kıpçak yerleşmelerinin olduğu, bir Kıpçak adı olduğu anlaşılan Tovi isminden hareketle de bunun teyit bulduğu söylenebilir. Nitekim Tovi (Tovu ?), Kıpçak Türkçesi'nde "deli" ya da yakın anlamlı bir kelimedir.³⁰ Hatta aynı kayıтта Çelebi Mehmet zamanında başka kişilerin ilgili köyü elinde tuttuğu, Tovi oğlu Ali'nin II. Murad döneminde, Saruhan'dan Arnavutluk'a geldiği anlaşılmaktadır. Aynı kaydın 1453 yılı Kasım ayı sonlarında yazılmış derkenarında ilgili timarın yarısının, "Tovi Hızır Bali" adlı kişinin elinde olduğu kaydedilmiştir. Muhtemelen Tovi Hızır Bali olarak anılan kişi, Ali'nin oğludur.³¹ Nitekim "Timar-ı Hızır Bali" olarak geçen kayıтта Hızır Bali, Saruhanlı olarak tanımlanmaktadır.³² "Tovi Hızır Bali" ile adı geçen bu Hızır Bali aynı kişi olsa gerektir. 1449 yılı Aralık ayı ortalarına ait bir derkenara göre Hızır Bali'nin; Şeyh, Torud ve Yusuf adlı üç oğlu bulunmaktadır.³³

Pavli Kurtik adlı Osmanlı'ya hizmet eden Arnavut'un, Mustafa ve İsa adlı oğulları, ayrıca Ali ve Muhammedi adlı yeğenleri varmış. Bu kayıtlardan hareketle 1430'lara gelindiğinde bazı Arnavutlar'ın, Müslümanlaşmaya başladığı anlaşılmaktadır. Pavlo Kurtik'in, Osmanlı'ya hizmet ettiği önemli bir Arnavut beyi olduğu, "Pavlo Kurtik adlı bir vilayet" in mevcudiyetinden de anlaşılmaktadır.³⁴

lakabının "çelebi, efendi" gibi bir anlama geldiği söylemekte ve Anadolu'da bu şekilde kullanıldığına vurgu yapmaktadır (İbn Battuta, *İbn Battuta Seyahatnamesi I*, çev. A. Sait Aykut, (İstanbul: Yapı Kredi Yayını, 2010), s. 408).

29 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 19, 76. Kumanlar'ın Balkan coğrafyasına göçü hakkında özet bilgi için bk. Vatan Özgül, "16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar", s. 195-200

30 Vatan Özgül, "Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği'nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara", s. 373-394

31 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 36

32 Kumanlar'ın 13. Yüzyılın ilk yarısında Batı Anadolu'ya yerleştirilmesi hakkında özet bilgi için bk. Vatan Özgül, "16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar", s. 199, 208. Bunun yanı sıra "Hızır Bali" isminin, menkıbevi eserlerde ve deyişlerde geçen ve daha çok "Pir Balım Sultan" ile ilişkilendirilen Alevi-Bektaşî isimlerinden/onomastiklerinden biri olduğunu vurgulamamızda yarar var. "Tovica/Tovuca" ifadesinin kökünün, "Tovu" olması gerektiği bu sözcüğün, Kuman-Kıpçak lehçesine ait bir söz varlığı olduğu: bkz.. Vatan Özgül, "Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği'nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara", s.373-394 Arnavutluk Defteri'ndeki "Tovi" ve "Tovi Hızır Bali" onomastiklerinin varlığı, "Tovuca/Tovica?" sözcüğünün kökünün, "Tovu/Tovi?" olduğu tezini doğrulayan verilerdir.

33 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 71

34 *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, s. 57, 59, 70, 85, 89

Bunların yanı sıra “Lala Şahin” ismi, dikkat çekicidir. Bu kişi tesadüf eseri malum paradigmatik Lala Şahin’le (yani I. Murad döneminde yaşamış Lala Şahin’le) aynı isme sahip farklı bir zat mıdır? Yoksa Osmanlı Kronikleri’nde “Lala Şahin” ile ilgili bir karışıklık mı söz konusudur? Bu konu, ayrıca irdelenmesi ve ele alınması gerekli bir konudur diye düşünüyoruz.³⁵

Arnavutluk defterinde birçok kişi adı, geldikleri yerlerle birlikte zikredilmektedir. Geldikleri yerler özellikle Anadolu’nun farklı bölgeleri ile kısmen Arnavutluk öncesi fethedilmiş olan birkaç yerdir. Dolayısıyla geldikleri yer adı zikredilmeyen kişilerin büyük çoğunluğunun, Trakya-Balkanlardaki topraklardan geldikleri rahatlıkla iddia edilebilir.³⁶

Balaban Adlı Tarihsel Karakterler

Balaban Bey: Kayıtlarda “Balaban Bey” ifadesiyle anılan kişinin bir “bey” olduğu açıktır. Nitekim diğer Balaban adlı şahıslar “bey” unvanıyla anılmamakta ve hatta diğer Balaban olarak anılanlardan bazıları, başka beylerin adamı ya da hizmetkarı olarak tarif edilmektedir. Balaban Bey olarak anılan kişinin 1432 yılı itibariyle Arnavutluk topraklarında olmadığı ya da artık bu bölgeyle olan ilgisini ve bağını koparttığı anlaşılmaktadır. Nitekim bir timarda vekaleten bir başka kişiyi (muhtemelen bir hizmetkarını), bu timardan sorumlu olarak bırakmıştır. Ayrıca 1432 tarihinden sonraki II. Murad dönemi içinde (1432-1451) hayatta olduğuna dair bir ipucu da bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra elindeki timarların, 1432 yılı itibariyle başkalarına verildiği de görülmektedir. Belki de 1440’lara doğru artık hayatta olmayan bir Balaban Bey’le karşı karşıyayız. Buradaki Balaban, Osmanlı kroniklerinde ve Trakya tahrirlerinde “Balaban Paşa” olarak anılan kişi olabilir. Balaban Paşa, Edirne ve Gelibolu’da vakıfları vardır. 1455 yılı tarihli Batı Trakya icmal defteri ve 1519 yılı Gelibolu defterindeki bilgilerden hareketle Balaban Paşa’nın 1441/1442 yılından kısa bir süre sonra öldüğü anlaşılmaktadır.³⁷ Ancak Arnavutluk Defteri’ndeki “Balaban Bey” ile 1445 Tarihli Paşa Livası İcmal

35 Lala Şahin bahsi ile ilgili, ayrı bir makale kaleme alacağız.

36 Bk. EK C

37 Bk. Vatan Özgül, “Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği’nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara”, s. 375, 376; Mehmet Selvitop, “H. 859/M. 1455 Tarihli Batı Trakya Bölgesine Ait İcmal Defteri” (yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Fakültesi Türk İktisat Tarihi Anabilim Dalı, 1999, s. 10, 83, 117; 75 Numaralı Gelibolu Livası Mufassal Tahrir Defteri (925/1519) I, haz. Abdullah Sivridağ v.dğr. (Ankara: Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) Yayını, 2009), s. 169.

Defteri’nde ifade edilen ve Yunanistan’ın kuzeyinde yer alan Kastorya kentindeki “zeamet sahibi” (Zaimes) “Balaban Beg”, muhtemelen aynı tarihsel karakterdir. Nitekim ilgili kayıttan hareketle bu zatın, en azından 1446 yılına kadar hayatta olduğu anlaşılmaktadır.³⁸

Küçük Balaban: Bu kişi 1432 yılında ya da öncesinde **Akçahisar dizdarlığına** getirilmiştir. “Küçük” lakabıyla anılması, özellikle “Uzun Balaban” olarak anılan kişiyle akraba olma hatta kardeş olma ihtimalini, yani “Küçük Balaban”ın, “Uzun Balaban”dan yaşça küçük kardeşi olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Uzun Balaban: 1432 yılı itibariyle ilgili timarın, oğlu İbrahim tarafından tasarruf edilmesi, bu tarihte artık Uzun Balaban’ın, hayatta olmadığını ortaya koymaktadır diye düşünmekteyiz. Muhtemelen Küçük Balaban’la kardeş idiler. 1432 yılı itibariyle İbrahim’den de ilgili timarın elinden alındığı anlaşılmaktadır.

Serasker Balaban: Derkenar notlarının varlığına bakarak en azından, II. Murad devrinin sonlarına kadar elinde ilgili timarı barındıran ve o dönem hayatta olan, Balaban adlı birisinden bahsedilmektedir. Belki de bu kişi ile 1445 Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri’nde bahsedilen ve Makedonya Kırçova kentinde ve Yunanistan’ın kuzeyinde yer alan Kastorya kentinde timarları olan, “Solak Balaban” olarak anılan, ancak “serasker” olduğu söylenen kişi, aynı tarihsel karakterdir diye düşünülebilir. “Solak Balaban”, en azından 1445 yılına kadar hayatta olan birisidir.³⁹

Balaban (A): 1421-1432 yılları arasında bazı timarlar elde etmiş, ancak 1432 yılı itibariyle artık hayatta olmayan Balaban adlı birinden bahsedilmektedir. Kesin olan çıkarım, bu Balaban’ın, aşağıda ifade edeceğimiz “B” kodu ile anılanlarla aynı kişi olmadığıdır.

Balaban (B1): 1434 yılı Ağustos ayı itibariyle hayatta olan ve elinde bazı timarları olan, Balaban adlı birinden bahsedilmektedir.

Balaban (B2): 1440 yılı itibariyle hayatta olan ancak elindeki timarları yitiren, Balaban adlı bir şahıstan bahsedilmektedir.

38 *1445 Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri*, haz. Halil İnalçık, Evgeni Radushev, Uğur Altuğ, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2013), s. 91.

39 *1445 Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri*, s. 38, 95; Feridun M. Emecen, “Defter-i Köhne: Pirlepe-Kırçova Kesiminin En Eski Tımar Defteri (1445-1455)”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 43 (2014), s. 350, 358

Balaban (B3): 1451 Mart ayı itibariyle hayatta olan ve elinde hala timarı olan, Balaban adlı bir şahıstan bahsedilmektedir.

Balaban (B4): 1453 yılı itibariyle hala hayatta olan, Balaban adlı bir kişiyle ilgili kayıt bulunmaktadır.

Balaban (B5): En azından 1455 yılı itibariyle ya da birkaç sene öncesinden beri **Yakup Bey’in adamı olarak görev yapan** ve 1455 yılı itibariyle elinde timarı olup bu tarihte hayatta olan, Balaban adlı birisinden bahsedilmektedir.

Balaban (B6): 1432 yılı itibariyle **Adlu Bey’in adamlarından** bir olan, 1438 yılı itibariye elinden ilgili timarları alınan ve bu tarihte hayatta olduğu anlaşılan, Balaban adlı biriyle ilgili kayıtlar bulunmaktadır.

Balaban (C1): Çelebi Mehmet zamanında (1413-1422) timara sahip olan ancak 1432 yılı itibariyle çoktan ilgili timarları terk edip gittiği bildirilen, Balaban adlı bir kişiden bahsedilmektedir.

Balaban (C2): 1432’ye kadar bazı timarlara sahip olan, ancak bu tarihte timarı elinden alınıp başkasına verilen, Balaban adlı biriyle ilgili iki ayrı kayıt bulunmaktadır.

Balaban Adlı Tarihsel Karakterler Hakkında, Olasılıklar Düzleminde Ortaya Çıkan Sonuçlar

En azından dört farklı Balaban adlı şahısla karşı karşıya olduğumuz görülmektedir:

1. Balaban Bey: “Bey” olarak anılan ve diğerlerine göre farklı bir statüye sahip olmuş olduğu anlaşılan, tarihsel bir karakterdir. Balaban Bey, 1446’dan sonraki bir tarihte ölmüş olmalıdır. Bahse konu Balaban Bey, 1436 yılı ya da öncesindeki bir tarihte II. Murad’ın, “Gelibolu ve Malkara Sancak Bey’i” olarak atadığı “İzzeddin Balaban Bey” olabilir.⁴⁰ Ancak bu kişinin, İnce Balaban Bey olması ihtimali yoktur. Bu kişi, Arnavutluk’taki timarlarının haricinde Yunanistan’ın kuzeyinde yer alan Kastorya kentindeki “zeamet sahibi” olan biridir. Belki de Arnavutluk’taki timarları elinden alındıktan sonra, Kastorya’da zeamet sahibi olması sağlanmış da olabilir. Nitekim Arnavutluk Defteri’ndeki kayıtlara göre 1432 yılı itibariyle elindeki timarların alındığı anlaşılmaktadır.

2. Serasker Balaban: Bu kişi en azından, 1445 yılına kadar hayatta olan bir tarihsel karakterdir. Arnavutluk, Makedonya ve Yunanistan’ın kuzeyinde timarları olan, önemli bir pozisyondaki tarihsel karakter olduğu anlaşılmaktadır.

40 Vatan Özgül, “16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar”, s. 272

3. Balaban (B)/Küçük Balaban: “B” koduyla 6 farklı başlıkla ilişkilendirildiğimiz, 1432 yılı itibariyle Adlu Bey’in adamı olarak görev yapan, 1455 yılına doğru Yakup Bey’in adamı olarak görev yapan, 1432-1455 yılları arasında elindeki timarları değişen, ancak bir şekilde elinde sürekli belli timarları barındıran, bölgedeki Osmanlı Beyleri ile görece iyi ilişkileri olduğu kanaati oluşan bir kişiydi. Kısacası “B” koduyla andıklarımızın hepsinin, aynı kişi olduğunu tahmin ediyoruz. Bu kişinin, 1432 yılı öncesi **Akçahisar dizdarlığına getirilen** ve **Küçük Balaban** olarak anılanla aynı kişi olması da, ihtimal dahilindedir.

4. Uzun Balaban: 1432 yılı itibariyle hayatta olmayan bir kişiydi. Belki de **Balaban (A)** ve hatta belki de **Balaban (C)** olarak ifade ettiğimiz tarihsel karakterle aynı kişiydi. Nitekim **Balaban (C)**’nin 1432 yılı itibariyle hayatta olduğuna dair bir veri bulunmamaktadır. Muhtemelen Uzun Balaban, **Küçük Balaban** olarak anılanın abisiydi. Kesin olan sonuç; Uzun Balaban olarak anılan kişinin; Balaban Bey, Küçük Balaban, Serasker Balaban ve doğal olarak “B” kodu ile ifade ettiklerimizle aynı kişi olmadığıdır.

Kısacası bütün bunlar değerlendirildiğinde, Balaban adlı şahıslarla ilgili hiçbir kayıta Saruhan, Kocaeli ya da başka bir bölgeden Arnavutluk’a geldikleri yönünde bir kayıt bulunmadığı dikkati çeker. Bu durum, Balaban adlı tarihsel karakterlerin zaten, 14. yüzyıl sonu itibariyle, Balkan coğrafyasında yaşamakta olan kişiler olduğunu göstermektedir diyebiliriz. Bu saptamada bir beis yoksa, Batı Trakya’da yaşamakta olan Balaban cemaatinden bazı kişilerin, Gümülcine veya Dimetoka taraflarından hareket ederek, Arnavutluk fethine katıldıkları da iddia edilebilir. Bunun yanı sıra 1454 tarihli Tırhala Sancağı Defteri’den hareketle, benzer bir yorum yapılabilir. Yani Yunanistan’ın orta-kuzey bölgesine bir kısım Balaban ailesinin, 1430 tarihinden hemen sonra göç edip yerleştiği ya da yerleştirildiği de düşünülebilir.⁴¹ Bir diğer önemli çıkarım ise; defterde yer alan her farklı ismi, farklı tarihsel şahsiyet olarak anlamamanın doğru olmayacağıdır. Bu yaklaşımı/çıkarımı farklı defterler ve belki kronikler için de dikkate almak, tarihsel şahsiyetlerin deşifresyonunda katkı sağlayabilir.

41 Vatan Özgül, Dimetoka’dan Erzincan’a Bir Alevi Aşiret: Balabanlılar, (İstanbul: Pan Yayıncılık, 2005), s. 15-225; Vatan Özgül, “16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar”, s. 191-314; Vatan Özgül, “Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği’nde Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği’nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara”, s. 373-394

Arnavutluk Defterindeki Tüm Türk/Müslüman İsimleri

EK A'da sunulan liste, aynı adın kaç defa defterde geçtiğini (frekansını) gösteren listedir. Listedeki görüleceği gibi, “Balaban” ismi, en çok geçen kişi adlarından biridir.⁴² Tüm defterde toplamda 30 defa yer alan bu isim hakkında,⁴³ bir önceki bahisteki değerlendirmelerle birlikte ele aldığımızda şunu söylememiz gerekecektir: 30 defa Balaban isminin zikredilmesi, 30 farklı Balaban adlı şahsın varlığın göstermez. Nitekim 1431/1432 yılı kayıtları baz alındığında 17 defa Balaban isminin geçtiğini saptıyoruz. Kısacası, bir önceki bahisten hareketle, en az 3 farklı Balaban olduğunu söylememiz gerekecektir. Bunu –sadece bir tahmin olarak- en fazla 5 farklı Balaban adlı şahıs şeklinde yorumlayabiliriz. Burada önemli olan ve altını çizmek istediğimiz nokta, kaynaklardaki bu tip isimlerin analizlerini, bir önceki bahiste verdiğimiz şekilde yapılabileceği söylemek istiyoruz. Daha doğrusu bir analiz önerisi olarak böylesi bir analizi-yöntemi ileri sürüyoruz. Analoji kurularak diğer isimlerin, yani diğer kişilerin tarihsel kimliklerinin deşifasyonu da, benzeri bir yolla yapılabilir.

1431/1432 yılı kayıtlarında yer alan isimleri yeknesak olarak ele aldığımızda, bariz şekilde en çok kullanılan ismin “Ali” olduğu görülmektedir. Hamza, **Doğan**, Yusuf, **Balaban**, Hızır ve İlyas isimlerinin, çok yoğun olarak kullanılan kişi adları olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra **Şahin**, İsmail, **Sunkur**, Yakub, Süleyman, Timur ve Hz. Peygamber’in isim ve künyeleri olan Ahmed/Mehmed/Mahmud/Muhammed/Muhammedi/Mustafa adlarının da yoğun şekilde kullanıldığı anlaşılmaktadır.⁴⁴ 1431/1432 kayıtlarının bir kısmında, ilgili zatın babasının adı da anılmaktadır. Bu kişiler (babalar), en geç 1400 yılı civarında doğmuş olmalıdır. Nitekim oğulları 1431/1432 yılında hayattadır. **İşte 1400 yılına kadar rahatlıkla çekebileceğimiz isimlerden en çok kullanılanların başında “Şahin” gelmekte**, bunun yanı sıra “Hızır, İbrahim, Ali, İsmail, Umur ve Yusuf” isimleri de dikkat çekmektedir.⁴⁵

42 Aslında “Zağanos” adı daha çok geçmektedir fakat dikkatle incelendiğinde, bu kişi adı “Zağanos Bey” olarak geçmekte olup hemen tümü, aynı tarihsel şahsiyetin adıdır. Nitekim Zağanos Bey, kuvvetle muhtemel daha sonra “Zağanos Paşa” olarak tarih sahnesinde yer alacak olan meşhur zat olmalıdır diye düşünüyoruz. Kısacası, Arnavutluk defterinde kimliği en rahat ayrıştırılabilir onomastik, Zağanos’tur.

43 Bk. EK A

44 Ancak Hz. Peygamber’in isim ve künyeleri olan Ahmed, Mehmed, Muhammed, Mahmud ve Mustafa gibi isimleri ayrı ayrı ele aldığımızda, ortaya çıkan istatistik farklılaşmaktadır.

45 Bk. EK A ve EK C

“Osman” isminin çok az geçmesi, dikkatimizi çeken hususların başında gelmektedir. 1431/1432 kayıtlarında toplamda 3 defa geçen Osman adı⁴⁶ (ki bu şahısların hepsi, aynı kişi olabilir yani toplamda “Osman adlı sadece bir kişi” ile karşı karşıya olabiliriz), “Niçin bu denli az kullanılmıştır?” sorusunu gündeme getirmektedir. Arnavutluk defterinin dışında bizzat incelediğimiz Tırhala Sancağı defteri (Miladi 1454) ve Batı Trakya İcmal defterinde (Miladi 1456) de aynı çerçeve söz konusudur. Hatta 1530 Muhasebe defterlerinden bile bu olguyu yakalayabilmekteyiz.

Bir diğer ilgi çekici çıkarım, Farsça “Baz” olarak nitelendirilen Şahin türü kuş isimleri üzerinden verilen kişi adlarının yoğun varlığıdır. “Doğan, Balaban, Şahin ve Sunkur”, bunlara örnektir. Bunun yanı sıra Ali, Hamza, Yusuf, Hızır, İlyas, İsmail, Yakup, Süleyman ve Hz. Peygamber’in isim ve künyeleri (Ahmed, Mehmet, Mahmud, Muhammed, Muhammedi, Mustafa) gibi din temelli referansları olan Müslüman isimleri de dikkat çekmektedir. Bir diğer dikkat çekici husus ise Bekir ya da Ebubekir ismine hiç rastlanılmaması ve 1431/1432 yılı kayıtlarında Ömer isminin, sadece 2 kez geçmesidir.

Doğan, Balaban, Şahin ve Sunkur gibi Türkçe isimlerin dışında başta Timur olmak üzere, Umur, Aydın, Eynebeği ve Karaca gibi Türkçe isimler de dikkat çekmektedir.⁴⁷

Tüm bu analizlerden hareketle ve geriye dönük olarak, 14. yüzyılda, yani kuruluş döneminde Osmanlı coğrafyasında, şu isimlerin “yoğun olarak” kullanıldığı ya da kullanılmış olabileceği kanaati oluşmaktadır: Ali, Hamza, Yusuf, Hızır, İlyas, *Doğan*, *Şahin*, *Balaban*, *Sunkur*, İbrahim, Umur, Yakup, Süleyman, Timur ve Hz. Peygamber’in isim ve künyeleri. Bu saptamadan hareketle, Türkçe kökenli isimler içinde en çok, “Şahin” türü kuş isimlerinin, kişi adı olarak kullanıldığı, bariz şekilde ortaya çıkmaktadır.

46 Bk. EK B ve EK C

47 Bk. EK A ve EK C. Ancak “Umur” isminin ve Eynebeği” ismindeki “Eyne”nin, Türkçe bir isim olduğu noktasında şüphelerimizin bulunduğunu, söylememiz gerekiyor.

Sonuç olarak

Tarih araştırmalarında ek bir bilgi üretme aracı olarak onomastik incelemenin, yararları görölmektedir. Bu noktada dönemin çağdaşı bilgi kaynaklarına ulaşmanın ve en eski tahrir defterlerinden hareketle, erken döneme yönelik ipuçlarını yakalamanın, önemi ortaya çıkmaktadır. Tahrir defterlerinden sadece, sosyal tarihe yönelik “doğrudan vurgu yapılan” bilgilerden yararlanmanın ötesinde, onomastik gibi inceleme alanları sayesinde, farklı ve yeni bilgilerin de üretilebilme ihtimali ortaya konmuştur. Balaban ismi çerçevesinde buradaki adlardan yeni bir takım bilgilere ulaşılabilir. Nitekim 1431/1432 yılı itibariyle Arnavutluk sancağında yaşadığı saptanan en az dört farklı Balaban adlı tarihsel karakter bulunmaktadır. Ancak defterde, 1431/1432 yılı kayıtları esas alındığında 17 kez Balaban adı zikredilmektedir, ancak tüm defterde toplamda, 30 defa Balaban adı geçmektedir. Lakap, künye, unvan gibi kişi adlarındaki diğer sözcüklerle birlikte, defter içindeki sosyal tarihe yönelik bilgiler bir arada değerlendirilerek benzeri analizler, diğer kişi adları, yani diğer tarihsel karakterler için de yapılabilir. Kısacası her farklı ismi, farklı tarihsel şahsiyet olarak anlamamak gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşımın, tahrir defterlerinden hareketle tarihsel şahsiyetlerin analizinde, yararlı olabileceği görölmektedir.

Osmanlı kuruluş döneminde Ali, Hamza, Yusuf, Hızır, İlyas, *Doğan, Şahin, Balaban, Sunkur*, İbrahim, Umur, Yakub, Süleyman, Timur ve Hz. Peygamber’in isim ve künyelerinin, yoğun olarak kullanılan Türk/Müslüman erkek şahıs adları olduğu görölmektedir. Burada *Doğan, Şahin, Balaban ve Sunkur* gibi “Şahin” türü avcı kuş isimleri, dikkati çekmektedir. Bunun yanı sıra Ömer, Osman, Ebubekir/Bekir gibi isimlerin ya hiç kullanılmaması ya da çok az kullanılıyor oluşu, buna karşın Ali, Hızır, Hızır Bali gibi isimlerin varlığı ve yoğunluğu, erken dönem Osmanlı dinsel-tasavvufi ortamı açısından da, dikkate değer çağrışımlar yaptırmaktadır. Ayrıca “Osman” isminin azlığı da, malum Osmanlı kuruluş dönemi paradigmasının, yeni baştan ele alınıp eleştirilmesini gerektirecek mahiyette olduğu görölmektedir.

Hicri 835 (Miladi 1431/1432) Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid'in Onomastik İncelemesi ve Lala Şahin-Balabancık Hakkında

Öz: Onomastik incelemeler sayesinde Osmanlı kronikleri içinde zikredilen tarihsel şahsiyetlerin gerçek hayatlarını ve kimlikleri ortaya koymaya yardımcı ek bilgiler ortaya çıkartılabilmektedir. Bu böyle olmasına karşın, Osmanlı tarihi araştırmacılığında, bu yaklaşımdan uzak durulmaktadır. Onomastik incelemeler, yeni bir takım değerli bulgular ya da ipuçları ortaya koyarak tarih araştırmalarının çerçevesini genişletmemize olanak tanımaktadır. Erken dönem tahrir defterlerindeki kayıtlar bu noktada, önemli imkanlar sunmaktadır. Bu nedenle, makalemizde, Osmanlı'da günümüze kalan en eski defter olan Miladi 1431/1432 tarihli Arnavutluk defteri ele alınmıştır. Bahse konu onomastik inceleme, bir yöntem önerisiyle birlikte, "Balaban" onomastiği üzerinden sunulmaktadır.

Kaynaklar

- 1445 *Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri*, haz. Halil İnalçık, Evgeni Radushev, Uğur Altuğ, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 2013
- Agacanova, Sergey Grigoreviç: *Oğuzlar*, çev: Ekber N. Necf ve Ahmet Annabardiyev, İstanbul, Selenge Yayını, 2002.
- Anonim Selçukname*, haz. Halil İbrahim Gök-Fahrettin Coşguner, Ankara: Atıf Yayınları, 2014.
- Bilge, Mustafa L.: "Arnavutluk", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (DİA), 1991, III.
- Darling, Linda T.: Nasihatnameler, İcmal Defterleri, and the Timar-Holding Ottoman Elite in the Late Sixteenth Century, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 43, 2014.
- Demircan, Hüsnü: "Orhan Gazi ve Gregory Palamas", yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, 1993.
- Emecen, Feridun M.: Defter-i Köhne: Pirlepe-Kırçova Kesiminin En Eski Timar Defteri (1445-1455), *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 43, 2014.
- İnalçık, Halil (nşr.): *Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayını, 1987.
- Lowry, Heath W. ve. Erünsal, İsmail E.; *Yenice-i Vardar'lı Evrenos Hanedanı: Notlar ve Belgeler*, çev. Aynur [Evrenosoğlu] Onbaşıoğlu - Kıvanç Tanrıyar, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayını, 2010.
- Özgül, Vatan: "16. Yüzyıl Öncesinde Dimetoka, Kızıl Deli ve Balabanlılar", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 53, 2010.

- Özgül, Vatan: *Dimetoka'dan Erzincan'a Bir Alevi Aşiret: Balabanlılar*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2005.
- Özgül, Vatan: “Erken Dönem Osmanlı Tarihçiliği'nde Bir Onomastik Probleminin Çözümüne Dair: Deli-Tovu-Kara”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 42, 2013.
- Özgül, Vatan: “İlgın-Şeyh Bedreddin Türbesi Kitabesi ve Anonim Selçukname'deki Bilgilerden Hareketle XIII. Yüzyıl İlgın Tarihine Yeni Bir Katkı”, *II. Ulusal İlgın Sempozyumu Bildirisi*, 27 Eylül 2013, İlgın-Konya.
- Samur, Tahsin: *İlgın'da Türk Devri Yapıları*, Konya: Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayını, 1992.
- Selvitop, Mehmet: H. 859/M. 1455 Tarihli Batı Trakya Bölgesine Ait İcmal Defteri, yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Fakültesi Türk İktisat Tarihi Anabilim Dalı, 1999.
- Sivridağ, Abdullah v.dğr. (haz.): *75 Numaralı Gelibolu Livâsı Mufassal Tabir Defteri (925/1519) I*, Ankara: Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) Yayını, 2009.

EK A:**Kişi Adları Özet Listesi (Sıklıkla Geçen İsimler)**

Aşağıdaki “özet liste” hazırlanırken, lakap, unvan niteliğindeki sözcükler çıkartılmıştır. Aşağıdaki liste özet bir liste olup, tüm kişi adlarını göstermemektedir. Beş adetten az olarak yer alanlar, aşağıdaki listede verilmemiştir.

Bu liste, 1431/1432 kayıtlarında geçen isimlerdir. Bazı kayıtlarda, kişinin babasının adı da anılmaktadır. Baba adları, aşağıdaki listeye dahil edilmemiştir. Baba adları, 1432'den en az 40 sene önce doğmuş olanlara ait olmalıdır, yani en geç 1400 yılı civarı doğmuş olanlara aittir. Maalesef bu şekilde olan, yani baba adlı zikredilenler azdır. Saptamalarımıza göre 43 farklı ifadeyle, baba ismi zikredilmiştir ki bunların önemli çoğunluğu, aynı kişi olabilir. Fakat mevcut şekilde ele aldığımızda, özellikle “Şahin” adının ön plana çıktığı, bunun yanı sıra “Hızır, İbrahim, Ali, İsmail, Umur ve Yusuf” adlarının, diğerlerine nazaran daha çok kullanıldığı söylenebilir. 1431/1432 yılı kayıtlarına ait detaylı ve tüm liste, EK C'de verilmektedir.

İSİM	FREKANS
Ahmed/Mehmed/Mahmud/Muhammed/Muhammedi/Mustafa	32 (toplam olarak)
Ali	21
Hamza	19
Doğan	18
Yusuf	18
Balaban	17
Hızır	17
İlyas	12
Şahin	9
İsmail	8
Sunkur	8
Yakub	8
Umur/Umurca	7 (toplam olarak)
Süleyman	6
Timur/Timurhan/Timurtaş	6 (toplam olarak)
Aydın	5
Eynebeği	5
İbrahim	5
Karaca	5
Musa	5

EK B:

Lakaplar ya da Unvanlar:

Böylesi listeler oluşturulurken dikkat edilmesi gerekli husus, lakap ya da unvanmış gibi gözüken kimi salt isimlerin, liste dışı bırakılmaması gerekliliğidir.

ÇIKARTILAN LAKAPLAR VE ÜNVANLAR	
Ahi	
Ahriyan	
Aşçı	Aşçı Firuz ismi 3 defa geçmektedir. Muhtemelen hepsi aynı kişidir.
Ayas	
Azep (Azap)	
Bey	
Bıçakçı	
Bıyıklı	
Çoban	
Deli	
Demirci	
Derzi/Terzi	
Dizdar	
Dülger	
Düzme	
Engürüs	Engürüs Şahin adı üç defa geçmektedir. Muhtemelen hepsi aynı kişidir.
Fakih	
Ferraş	
Gavur	
Gazi	
Gedük	
Göncü	
Hacı	“Hacı Barak” ya da “Hacı Bedreddin” örneğindeki gibi isimlerden “Hacı” lakabı çıkartılmıştır. Çünkü doğrudan “Hacı” isimli zatlar da bulunmaktadır.

VATAN ÖZGÜL

Hoca	“Hoca Firuz Paşa” örneğinde olduğu gibi, buradaki Hoca lakabı çıkartılmıştır. Ancak sadece “Hoca” olarak anılan zat için, Hoca ismi bırakılmıştır
Kalkancı	
Kapucu	
Kara	
Karaca	“Karaca Timurhan” örneğinde olduğu gibi. Çünkü sadece “Karaca” adlı şahıslar da vardır.
Kethüda	
Köse	
Küçük	Sadece “Küçük Balaban” adlı şahıs vardır.
Naib	
Paşa	
Pir	
Reis	“Reis İlyas” örneğinde olduğu gibi. Ancak tek başına Reis adlı bir kişi de vardır.
Silahdar	
Sofu	
Solak	
Sünni	
Şeyh	“Şeyh Ahmed” adında olduğu gibi. Nitekim sadece Şeyh olarak anılanlar da vardır.
Tatar	
Topçu	
Tovi	“Tovi Hızır Bali” adında olduğu gibi. Ancak sadece Tovi olarak anılan bir zat da vardır.
Türk	
Uzun	

EK C:

TÜM KİŞİ ADLARI LİSTESİ

Aşağıdaki listede, makale bünyesi içinde bilgi verilenler hakkında “Diğer” kolonunda, tekraren bilgi verilmemiştir. Makale içinde “Balaban” onomastiği, özel olarak irdelendiğinden, aşağıdaki listede sunulmamıştır. Liste oluşturulurken, 1431/1432 yılı kayıtları baz alınmış, yani derkenar notları ihmal edilmiş ve böylece, en eski kayıtlardaki isim geleneğine ulaşılarak, 14. yüzyıl sonu ve 15. yüzyılın ilk çeyreğine yoğunlaşmıştır. Buradan hareketle, Osmanlı kuruluş dönemindeki isim geleneği hakkında, daha sağlıklı verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Nitekim defterde en çok geçen isim “Zağanos” olmasına karşın aşağıdaki listede sadece, bir kayıтта görülmektedir. Bunun nedeni, “Zağanos” ismiyle ilgili kayıtların (ki hemen hepsi malum “Zağanos Bey/Zağanos Paşa”ya aittir), daha çok derkenar notlarında bulunması, yani 1432 yılı sonrasındaki kayıtlarda yer almasıdır.

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Abdullah			Türk oğlanı imiş. Mustafa ve Seydi adında iki oğlu varmış.	65
Abdullah				114
Adil				25
Adlu Bey			Belgrad Subaşı. Lala Şahin ile aynı kişi olma ihtimali var.	55, 75, 76
Ahi Hasan	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	48
Ahmed	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]	Hacı İbrahim	Merhum Sultan zamanında atası yermiş. Yani ilgili timar, Çelebi Mehmet zamanında Hacı İbrahim’in elindeymiş.	14
Ahmed			Bey kulu.	25
Ahmed			Türk Murad zümresinden.	83
Ahmed	Saruhan	Bayrak	Sürülüp gelmiş hisar erinin oğludur.	109, 110, 111
Ahmed	Kocaeli			115

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Ahmed Fakih	Karaman			42
Ahriyan Ali	Yuvanili			101, 114
Ahriyan Doğan				111
Ahriyan Şahin				28, 99
Ali			Sagrak oğlanı?	9
Ali	Canikli [Samsun'un doğusu]			19
Ali				21, 22
Ali		İbrahim	Babası İbrahim bir Bey kulu idi. Kardeşinin oğlunun adı İlyas'tı. İlyas'ın da Mustafa adlı bir oğlu vardı.	22, 73
Ali	İncüğiz [Çatalca]		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	23
Ali				33
Ali				37
Ali				44
Ali			Ayas Hamza Bey'in kardeşi. Ali'nin Ayas adlı bir oğlu varmış.	92
Ali		Karli (Karlo)	Karli olarak anılan kişi Arnavut olmalı.	92, 93
Ali		Topçu İsmail	Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	105
Ali	Kırçova	Şahin		111
Ali		Yahya	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	113
Ali Bey			II. Murad dönemi beylerinden.	43, 68
Arslan	Saruhan			50

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Aslan	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	113
Aslıhan	Saruhan			66, 71
Aydın		Hızır	Bey kulu. Babası Hızır zamanından beri ilgili timar ellerindeymiş. Aydın'ın Hızır, İlyas, Yusuf, Kasım ve Mustafa adlı oğulları varmış.	20, 21
Aydın	Mihalıc [Bursa- Karacabey]		Sipahi oğlanlarından. Çelebi Mehmet zamanından beri hisar eriyemiş. Tımarı bozulmuş. Sonra Lala Şahin Sancak Beyi iken Tanrıvermiş üzerinde bulunan hisarı Aydın'a vermiş.	47
Aydın				55
Aydın Bey			Sancak Beyi.	7, 12, 48
Aydın Hacı				13
Azep (Azap) Şahin			İsmail Bey'in adamlarındanmış. Kuvvetle muhtemel İsmail Bey başlığındaki ile aynı kişidir.	26
Bahadır			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	65
Bahşayış	Saruhan ?			69, 102
Bahşi (Yahşi ?)	Saruhan ?			32
Baki				106
Bali	Saruhan	Durası		66

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Barak	Yenice		Timar-ı Barak: Yenice'den sipahi oğludur. Merhum sultan [Çelebi Mehmet] zamanında Umur yermiş. Sultanımız [II.Murad] zamanında Balaban 'a vermişler, ölmüş. Mezkure vermişler.	6
Bayezid	Canikli [Samsun'un doğusu]			21
Bayezid	Saruhan	Çenber		46
Bayrambeği	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]		Muhammedi adlı bir oğlu varmış.	15
Bazarlu	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	52
Bazarlu				67
Bedr				41
Beğice				76, 77
Bıçakçı Mustafa				27
Bıyıklı Doğan			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş. Kapu ve Şeyh adlı iki oğlu varmış.	82
Çakır			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	116
Çepni	Canikli [Samsun'un doğusu]		İlgi çekici bir kayıttır. Doğu Karadeniz'i Türkleştiren Türkmen boyu Çepniler'in, en azından bir kısmının, 14. yüzyıl sonlarında ya da 15. yüzyıl başında Arnavutluk'a yerleştirildiği görülmektedir. Ayrıca "Katune Çepni" adlı bir köy bulunmaktadır.	20, 30

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Davud				70
Deli Büsad				44
Deli Doğan			Bey kulu. Ali adlı bir oğlu varmış.	8, 16, 25
Derzi Doğan			1432/1433 yılı derkenar. Ağa zümresinden.	16
Devlethan	Saruhan ?		Bir sebeple Devlethan, kaçmış.	65, 71
Dizdar Karaca			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş. Ali ve Tebberük adında iki oğlu varmış.	79, 81
Dizdar Timurtaş Bey				12
Doğan	Vize		Bey kulu.	24
Doğan			Bey kulu. Muhtemelen bir önceki Doğan ile aynı kişi.	29
Doğan			Bey kulu. Eynebeği adlı bir oğlu varmış.	42
Doğan			Bey kulu. Ali adlı bir oğlu varmış.	45
Doğan			Devecibaşı Ayaş'ın adamıymış.	53
Doğan				55
Doğan				62
Doğan				72, 77
Doğan			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	116
Doğan Katip			Hoca Firuz Paşa'nın kardeşinin adamıymış.	115
Dura	Kocaeli			107
Dura Fakih				119
Durası (Derzi Durası)	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş. Bali adlı bir oğlu varmış.	66, 68, 71, 77

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Durmuş	Canikli [Samsun'un doğusu]	Mümin	Durmuş, Yusuf'un abisidir.	19, 29
Dursun				13
Dursun	Saruhan	Kadı	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	65, 67
Dülger Yusuf			Ağa esirleri zümresinden.	90
Ebri				35
Ekmekçi Doğan			Bey kulu. Ali adında bir oğlu varmış.	107
Emirhan				37
Engürüs Şahin			Bey kulu.	21, 22, 26, 45
Esenlü				118
Eynebeği			Engürüs Şahin'in oğlu.	6, 27
Eynebeği				66
Eynebeği	Saruhan			70
Eynebeği			Adlu (Lala ?) Şahin nökerlerindedir.	75
Eynebeği		Yorga	Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	118
Ferraş Hasan			Bey kulu. Mustafa adında bir oğlu varmış.	14, 18
Firuz			Bey kulu.	26
Firuz				51
Firuz	Saruhan			73
Gavur İlyas			"Sancak beyi Lala Şahin'le ve Kapu adlı kişiyle birlikte gelmiş" şeklinde bir kayıt var.	37
Gazi	Saruhan			47
Gedük Ali			Osman'ın kayını.	10, 28
Gön Mekşa ?				35, 37
Göncü Halil				105

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Güneri	Saruhan	İbrahim	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	82
Güvendük	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]		Abisinin adı Yahya imiş.	20
Hacı	Saruhan	Keli		45
Hacı				54
Hacı				67, 68
Hacı Bey			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	109
Hacı Mehmed	Canikli [Samsun'un doğusu]		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	23
Hacı Sunkur	Saruhan			82
Halil	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	54
Halil			Bey kulu.	111
Hamza	Canikli [Samsun'un doğusu]		Merhum Sultan zamanında atası yermiş. Yani ilgili timar, Çelebi Mehmet zamanında babasının elindeymiş. Muhammed adlı bir oğlu varmış.	17, 22
Hamza				24
Hamza			Karagöz'ün kardeşi	25
Hamza			Sagrak oğlanı?. Daha önceki Hamza'lardan biriyle aynı kişi olma ihtimali var.	27
Hamza			Daha önceki Hamza adlı kişilerden biriyle aynı kişi olma ihtimali var.	28
Hamza	Karaman			42
Hamza		Umur		42

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Hamza	Saruhan	Akdoğan	1437/1438 yılına ait bir kayda göre Akdoğan'ın timara sahip Hatun adında bir kızı vardı.	43, 47, 51
Hamza	Saruhan	Çeltik	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	43
Hamza				46
Hamza				52
Hamza		Ali	Fenari Bey'in oğlu İsa'nın adamıymış.	61
Hamza		Çoban Şahin	Ağa adında bir kardeşi vardı. Çoban Şahin'in Ali adında bir yeğeni vardı.	5, 61, 62, 75, 76, 77, 95, 101
Hamza				70
Hamza	Saruhan		Umur, Emir, İlyas ve İbrahim adında dört oğlu varmış. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	80, 113
Hamza			Iskarapar Kalesi muhafızlarından.	85
Hamza			Bey kulu.	111
Hamza	Kocaeli	Reis		118
Hamza Fakih			İmam.	23
Hani	Saruhan			66
Hasan	Canikli [Samsun'un doğusu]			14, 26
Hasan	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş. Ali Paşa'nın adamlarındanmış.	105, 112
Hassi	Saruhan		Kanina hisarı eri.	49, 69, 74
Hatun				51
Hızır		Selçuk	Selçuk'un serasker olan Hamza adlı bir kardeşi varmış.	19, 27, 28, 57

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Hızır			Givleka adlı muhtemelen Arnavut'un oğlu.	27
Hızır				33
Hızır				37
Hızır	Selanik		Gavur sipahi oğludur.	38
Hızır			Bey kulu. Muhammedi ve Mustafa adlı iki oğlu varmış.	39
Hızır	Keşan		Bey kulu.	42
Hızır				44
Hızır	Saruhan	Yusuf	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	49, 52, 67, 72
Hızır				54,55
Hızır		Şahin	Hızır'ın İlyas adında bir dayısı varmış.	66
Hızır	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	70
Hızır				93
Hızır Bali (Tovi Hızır Bali)	Saruhan			36, 71
Hızır Bey		Hacı Barak		97
Hızır Bey			Akçahisar Subaşı.	102
Hisarbeği				112
Hisarlu	Saruhan			81, 107
Hoca				13
Hoca Firuz Paşa				103
Hoşkadem			Bey kulu.	6, 29
Hoşkadem			Bir hisar erinin kardeşiymiş.	109
Hüseyin	Canikli [Samsun'un doğusu]			21
Hüseyin	Edirne		Edirneli Hacı Bedrettin'in oğlu	24

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Hüseyin			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	109
İbrahim				44
İbrahim				72
İbrahim	Saruhan		İlyas adlı bir kardeşi vardı.	72, 83
İbrahim		Şuayb		98
İdilhan	Saruhan ?			70
İlbeyi	Saruhan			72
İlyas			Ali Paşa'ya bağlıymış.	6
İlyas				35
İlyas				42
İlyas				47
İlyas	Saruhan	Karaca	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	49, 67, 68, 73
İlyas				52
İlyas			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	53
İlyas			İskarapar Kalesi muhafızlarından.	85
İlyas		Yusuf	Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	118
İlyas Bey			Çartalos Subaşı.	97
İsa				19
İsa			Hisar eri.	66
İsa	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	119

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
İshak			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	8
İshak	Saruhan			66
İsmail			Bey kulu.	47
İsmail				49
İsmail			II. Murad zamanında (1431/1432) Lala Şahin'den aldığı biti var.	74
İsmail	İncüğiz [Çatalca]			21
İsmail				32
İsmail				60
İsmail Bey			Sancak Beyi. Aşçı Firuz (Hristiyan), Solak Doğan, Sunkur Kethüda, Emir Reis adlı adamları varmış.	15, 16, 28, 38
İsrail	Kocaeli		Salih ve Yunus adlı iki oğlu varmış.	114, 115
Kadı				19
Kalkancı Doğan			Bey kulu. Yusuf Adlı Bir oğlu varmış.	16, 17, 18
Kapucu Doğan			Adlu Bey'in nökerlerindedir.	67
Kapucu Şahin			Bey kulu.	53
Kara Ali				51
Kara Bayezid	Yenişehir [Bursa- Yenişehir]		Saruhan ilinde timarı varken Saruhanlılar'la beraber Arnavutluk'a gelmiş. Çelebi Mehmet zamanından beri buradaymış.	48

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Kara Doğan			Bey kulu.	22, 23
Kara Hızır				23
Karaca			Bey kulu. Mustafa adında bir oğlu varmış.	17
Karaca	Saruhan		Musa ve Hızır adında iki oğlu varmış	50
Karaca			Neccar. Kadimidir.	98
Karaca Timurhan			Adlu Bey'in hizmetkarıymış.	80
Kasım			Fakih. İmam.	72, 73
Kasım	Kocaeli	İsmail	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	108
Kayağulu				42
Kayıt Yaman				45
Kondo	Anadolu'dan Gelen Tatarlardan		Anadolu gelen bir Tatar bayan olarak tarif edilmekte ve Aydino adında bir kızkardeşinin olduğu söylenmektedir.	90
Köse Ali	Saruhan		Oruç ve Beğlü adında kardeşleri varmış.	53
Kulaguz				105
Kutlu	Saruhan ?		Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	66
Küçük Sunkur			Bey kulu.	24
Lala Şahin				7, 12
Mahmud				36
Mahmud				42

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Mahmud			Babası Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	65
Mahmud	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	70
Mahmud			Çelebi Mehmet zamanında çeribaşı imiş.	80
Mahmud Düzme				54
Mansur				114
Mehmed				13
Mehmed		Yunus		28
Mehmed Bey			Kanina Subaşı	33
Mehmed Fakih				19
Mesud				104
Mihayil	Saruhan	İlyas	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş	53
Muhammed	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]			20
Muhammedi	Anadolu'dan Gelen Tatarlardan?	Tatar Hasan		21
Muhammedi			Adlu Beyin adamlarındandır.	77
Muhammedi		Şahin	Şahin, bey kuluymuş.	83
Mukbil			1441/1442 tarihli derkanr	68
Musa				19

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Musa			Daha önceki Musa adlı kişilerden biriyle aynı kişi olma ihtimali var.	22
Musa				26
Musa	Saruhan	Yahşi	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	24, 65, 71
Musa	Kocaeli			107
Mustafa			Sagrak oğlanı ?. 1433/1434 tarihli derkenar.	18
Mustafa	Saruhan		Ali ve Mustafa adında iki oğlu varmış.	47, 48, 73, 74
Mustafa			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	54
Mustafa Bey			Dizdar. Temirtaş ve Mürüvvet adlı iki oğlu varmış. Mürüvvet'in Muhammedi adlı bir oğlu varmış.	104, 113
Mustafa Sünni			Kadimi imiş.	63
Mustafa Türk				29
Mustafa Türk				53
Mübin	Saruhan			50
Mürsel	Saruhan			68
Naib Hızır			Lala Şahin ilgili timarı vermiş.	83
Nasuh				68
Nusret				13
Oğul Paşa			Bey kulu.	46
Orhanlı Murad				93, 103

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Oruç	Vize			13
Oruç			İsmail Bey'in adamlarındanmış. Kuvvetle muhtemel İsmail Bey başlığındaki ile aynı kişidir.	24
Oruç	Saruhan			120
Oruç Gazi			Çelebi Mehmet zamanından bir bey.	43
Osman	Vize		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	24
Osman	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	70
Osman	Kocaeli			119
Özgür				108
Ömer	Saruhan			72
Ömer	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	116
Paşa Bali				54
Paşa Yiğid			Celladi Doğan adlı bir beyin adamlarındanmış ve sonradan Müslüman olmuş. Engürüs Şahin'in kayını imiş. Çelebi Mehmet zamanında Yusuf Beyle birlikte hayattaymış.	21, 26, 49, 67
Pir Ali	Engürü [Ankara]		Hoca, hatip, imam.	13, 55

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Pulad Dizdar			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	40
Ramazan	Saruhan			68
Ramazan		Demirci Ömer		112
Reis İlyas	Kocaeli			107
Resul			Lala Şahin'in adamlarındanmış. Musa ve Yusuf adlı iki oğlu varmış.	16, 17
Rüstem	Ohri [Arnavutluk'un doğusunda bir kasaba]		Ohri'li bir hisar erinin oğludur.	22, 26
Rüstem	Kazova [Tokat-Turhal]			37
Salih	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	116
Salur				49
Sandal	Saruhan	Umur	Muhtemelen alttaki Hamza'nın kardeşi.	42
Saruca			Bey kulu.	91
Saruhan	Canikli [Samsun'un doğusu]		Bey kulu. Tur Hasan adlı bir oğlu varmış.	21, 22
Satı	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]		Musa adında bir oğlu varmış.	14
Satı				42
Savcı		Halil	Halil, Belgrad dizdarıydı.	62, 63
Seydi				6, 30, 31, 46, 47, 52, 65

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Sıraça			Kadimi tımar eridir. “Nika” adlı bir oğlu varmış. Sıraça, bir Türk-Müslüman ismi bir görünmekteyse de oğlunun isminden dolayı Sıraça’nın Arnavut olduğu düşünülebilir.	84
Silahdar Ali	Saruhan		Hamza ve Mehmed adında iki oğlu varmış. İlyas adında bir kardeşi varmış.	36, 48
Silahdar Halil			Adı geçen kişinin Musa ve Mustafa adında iki oğlu varmış.	10, 11
Sinan			Kanina Beylerinden	39
Sofu Sunkur			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş	51
Solak Ahmed			1433/1434 yılı tarihli derkenar	37
Solak Mahmud			Bey kulu.	40
Solak Şahin			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş	69
Sunkur			Timar-ı Sunkur: Gulam-ı mir. Merhum Sultan zamanında kethüda Murad yermiş. Sultanımız zamanında Balaban ’a vermişler. Ondan alıp mezkure vermişler. Elinde sultanımızın beratı var.	6, 22, 24, 26, 29, 35
Sunkur				54
Sunkur			Çelebi Mehmet zamanında çeribaşı imiş.	57
Sunkur			Bey kulu. Evvelden yeyügelmiş.	65

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Sunkur			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş	80
Süleyman				13
Süleyman	Eflüganlu [Kastamonu'nun batısı?= Paflagon-ya? (Eflügan > Paflagon ?)]			14
Süleyman				36
Süleyman			Daha önceki Süleyman adlı kişilerden biriyle aynı kişi olma ihtimali var.	50
Süleyman				81, 82
Süleyman				114
Süli				25
Şah Melik			1453 tarihli derkenarda "kadimi kul" olarak zikredilmektedir.	37
Şahin	Saruhan			43, 73
Şahin	Kastamonu		Bey kulu.	44
Şerefeddin	Ohri [Arnavukluk'un doğusunda bir kasaba]			99
Şeyh Ahmed				18
Tanrıvermiş			Bey kulu. Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş	47, 52, 80
Tatar Bayezid	Anadolu'dan Gelen Tatarlardan?			42
Tatar Şahin	Anadolu'dan Gelen Tatarlardan?		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş. Hızır adlı bir oğlu varmış.	108, 113, 118
Teberrük	Engürü [Ankara]		Muhammedi adlı bir oğlu varmış	16, 17
Temirhan	Saruhan ?			69

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Temirtaş			Saadetyar Bey'in adamlarından.	104
Terzi İbrahim				114
Timur	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	71, 73
Timurhan				42
Timurtaş				39
Timurtaş			Bey kulu, yeniçeri.	63
Ali	Saruhan	Tovi		36
Toyran	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	102
Turahan			Iskarapar Kalesi muhafızlarından.	85
Turbeği				111
Ulaş		Laşkari		32
Umur			Kadimidir. Merhum Sultan zamanında atası yermiş. Yani Çelebi Mehmet ya da belki de Yıldırım Bayezid ya da I. Murad döneminden beri adı geçenin babasına timar olarak verilmiş.	10
Umur	Engürü [Ankara]		Hoca, hatip.	13
Umur				36
Umur				44
Umur	Saruhan	Hızır	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	71

VATAN ÖZGÜL

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Umurca				54
Umurca	Kocaeli			115, 118
Uzun İsmail				60
Uzun Karaca			Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	81
Yabla	Saruhan ?			70
Yağmur	Saruhan			72
Yakub		Sinan	Kanina Beyi Sinan'ın oğlu. İskender adlı bir oğlu vardı.	39
Yakub	Saruhan		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	50
Yakub				54
Yakub				66
Yakub				67
Yakub				72
Yakub	Saruhan	Hızır		112
Yakub Bey				7, 14, 21, 42, 80, 81, 82
Yakut Paşa				103
Yavaş	Kocaeli		Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	108
Yenibeğ	Taraklıborlu [Bolu-Taraklı]			26
Yenibeğ	Saruhan ?			70
Yolboga				21
Yörgüç			Bey kulu, serasker.	34

HİCRİ 835 (MİLADİ 1431/1432) TARİHLİ “SURET-İ DEFTER-İ SANCAK-İ ARVANİD”İN ONOMASTİK İNCELEMESİ: BALABAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN

İsim	Geldiği Yer	Babasının Adı	Diğer	Sayfa
Yörgüç				67
Yunus	Saruhan	Ali	Çelebi Mehmet zamanından beri ilgili timara sahipmiş.	69
Yusuf				6
Yusuf		Aşçı Firuz	Babası Aşçı Firuz bir bey kulu imiş.	15
Yusuf		Zağanos	Babası Zağanos, Lala Şahin'in adamlarındandı. Ali adlı bir kardeşi vardı.	18
Yusuf			İlyas adlı bir kardeşi vardı.	18
Yusuf			Daha önceki Yusuf adlı kişilerden biriyle aynı kişi olma ihtimali var.	26
Yusuf			İç oğlanı.	
Yusuf				35
Yusuf			Zagarcı, Bey kulu.	37
Yusuf	Saruhan			43, 44, 45
Yusuf	Saruhan ?	Kutlu	Bey kulu.	70
Yusuf			Adlu Beyin adamlarındandır.	77
Yusuf			II. Murad döneminde Lala Şahin, bir hisarda görev vermiş.	81
Yusuf				93
Yusuf			Balaban Bey'in hizmetkarı.	106
Yusuf				109
Yusuf	Kocaeli			111
Yusuf Paşa	Kocaeli			114
Zağanos Bey				52